

"Wie wat vindt heeft slecht gezocht"

Ik weet niet precies wat er achter die deur is. Die deur die ik zie opengaan in voorstellingen als *Stella*. Een zwart gat dat vol zit. Vol met vergeten herinneringen. Dingen, mensen, lachjes die hebben liggen sluimeren. Al die tijd. Alleen, je was ze vergeten. Dan zet die voorstelling van *Stella* die deur op een kier. Meisjesherinneringen glippen buiten (binnen?). Alles 'te'. Te zot en te bot. Te naïef en te wijs. Lachen en huilen. Alles tegelijk.

Vijf danseressen vertellen hun verhaal. Achteraf blijkt dat hun verhaal ook dat van een figuur uit een film, een toneelstuk was. Allebei dus. Elk vertellen schuift uit. Publiekscontact staat nog maar net en wordt al onderuit gehaald. Dreigen. Gibberen. En steeds die schicht angst. Waarom?

Vijf danseressen spelen ons een staalkaart van acteren voor: de wijze waarop ze al acterende door emoties lopen, heeft iets van een pianist die snel de toetsen van zijn piano beroert. En tegelijk word ik gefascineerd door dat moment waarvan ik denk dat zij in zichzelf die glimp angst aanboren. Of alleszins door de wijze waarop zij die laag privé-emoties, die zij tijdens het maakproces aangeboord moeten hebben, perfect weten te reproduceren. Ze moeten zich bij dat maakproces in veilige handen geweten hebben om die bron te durven laten opborrelen. Kan je nog spreken van reproductie als die telkens schijnbaar samenvalt met (hernieuwde) produktie?

Drie paragrafen en het werkwoord dansen is nog niet gevallen. Is er hier trouwens behoefte aan een onderscheid tussen acteren en dansen? Wat is dat onderscheid trouwens? Wat met vijf meisjes/vrouwen wier praten en bewegen niet te scheiden zijn, met de vele kleine loopjes, sprongetjes, tics die net als intonaties en diepe en dunne stemmen voortdurend wisselen? Als al die dingen samen duizend verhalen vertellen, hoe zou je zoiets dan noemen?

Parade en slagveld

Met de wijzers van de klok mee worden er rondjes gelopen over de scène. Die rondjes zijn vooral het territorium van Johanne Saunier. Soms wordt het een strijdcirkel, soms een parade, soms een circus. Met kleren die, half aange trokken, haar het lopen bemoeilijken. Tot wilde razernij volgt. Kleren waarmee ze soms langs de anderen scheert om te plagen, om te treiteren, om te lachen. *Ottone*-kleren. Flarden herinnering voor makers en publiek.

Die cirkel sluit een vierkant dansvlak in zich. Als na sequensen zonder muziek één van Ligeti's pianostudies plots de scenische ruimte binnentuimelt, lijken de danseressen overvallen. De juiste kleren nog snel aangeritst en daar storten ze zich op dat dansvlak. En vallen. Of beter gezegd: ze lijken steeds weer naar beneden gesleurd. Soms graag en flou. Soms heel ongraag en scherp waarna ze onmiddellijk terug opveren in een beweging die snel ingesnoerd wordt met die typische elleboog-tegen-het-lichaam snok. Voortdurend en terzelfdertijd zie je ze wellustig door de knieën gaan en met beslistheid zich herstellen, of was het andersom?

In deze danspatronen voegen de danseressen zich in en uit een steeds wisselend geheel, met die typische volgorde die de *umison* net afbreekt op het moment dat je ze dacht te ontdekken. Soms rimpelen de uitdrukkingen over de gezichten. Soms kijk je alleen naar die wervelende lichamen.

Als de muziek stopt en de danseressen even uithijgen, trekt de organisatie van het speelveld de aandacht. Het decor bestaat - nu de voorstelling op reis is - uit een serie achterkanten van panelen. Achterkant waarvan? Van een theater? Of gewoon achterkant, uitkant, smalle marge waar niemand kijkt en waar je even iets kan tonen dat je nog nooit zelf zag. Waar je kleren van alle anderen even kunt voorhou-

den. Even die ander spelen maar wel een beetje als je zelf. Die 'anderen' zijn even waar of fictief als de personages uit vroegere voorstellingen van De Keersmaeker, waarvan naast de kleren nog meer sporen aanwezig zijn (planten, pompoenen).

Is het een speelzolder waar stiekem en dolletjes de grote-mensenwereld van beneden wordt voor- of nagespeeld? Oefeningen in het 'ware' leven, het ware lijden, het ware lachen?

Of is dat decor de achterkant van een circus (of circus als de achterkant van onze realiteit) waar Nathalie Million elk nummertje met de klop van (niet de hamer maar) een schoen aankondigt. Waar kunstjes vertoond worden op een platformpje. Drie boven elkaar stonden er zo, vooraan bij het begin van de voorstelling. Ieder (behalve Fumiyo Ikeda?) danst daarop zijn stukje in de tonaliteit die we achteraf in ieders verhaal zullen terugvinden.

Helemaal vooraan staan 100 metronen. Daarover later.

Een stap terug

Elke beschrijving zoals hierboven aangezet moet zich bedienen van een na-elkaar dat eigen is aan de taal zoals wij haar leren (en zoals zij ons leert). Daarin moet onze verbale taal veronder doen voor de combinatie van de verschillende talen die elk met geheel eigen wetten op de scène van *Stella* functioneren. Die combinatie levert een explosief samenspel op van bewegingen, intonaties van woorden, betekenissen van woorden, loze woorden, muziek, plekjes in de ruimte...

Hoe dit te beschrijven? Voetje voor voetje, moeizaam.

Fumiyo Ikeda doet ons een relaas in haar moedertaal, het Japans. Zij ijstbeert vooraan over de scène heen en weer en roept en briest het publiek rechtstreeks toe. De taalbarrière kan niet verhinderen dat een aantal basis-